

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ” ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА“

Утвърдена с Протокол на ФС 02

Утвърждавам:
ДЕКАН

/Доц. д-р Георги Панапчев, д.м./

УЧЕБНА ПРОГРАМА

по

“Зъбна морфология, оклузия и функция на челюстите”
В катедра: „Дентално материалознание и Протетична дентална
медицина“

Специалност: “ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА”

Образователно-квалификационна степен: “МАГИСТЪР”

Професионална квалификация: “ЛЕКАР ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА”

Вид на занятията	Семестър	Хорариум-часа Седмично	Хорариум-часа Общо
Лекции	Първи	1/1 (2 уч. ч. през седмица)	15 уч. ч.
	Втори	2 уч. ч. през седмица	15 уч. ч.
Практически упражнения	Първи	2/4 (2 уч. ч.)	30 уч. ч.
	Втори	4 уч. ч.	60 уч. ч.
Общо часа			120 уч. ч.
Форми на контрол	Текущ контрол	Изпит – след втори семестър Практически изпит моделаж и Теоретически изпит по Зъбна морфология, оклузия и функция на челюстите	
Кредити			3+6 (9)
Извънаудиторна заетост			150

Преподаватели:

1. Доц. д-р Стоян Георгиев Кацаров, д.м.
2. Проф. д-р Методи Захариев Абаджиев, д.м.н.
3. Доц. д-р Десислава Атанасова Константинова, д.м.
4. Доц. д-р Ивета Пламенова Катрева, д.м.
5. Гл. ас. д-р Калина Стоянова Георгиева-Божкова, д.м.
6. Гл. ас. д-р Кирил Георгиев Гогушев, д.м.
7. Гл. ас. д-р Иван Михайлов Денков, д.м.
8. Гл. ас. д-р Преслав Пламенов Пенчев, д.м.
9. Гл. ас. д-р Людмил Христов Матев, д.м.
10. Гл. ас. д-р Делян Красимиров Георгиев, д.м.
11. Ас. д-р Симеон Георгиев Симеонов
12. Гл. ас. д-р Явор Василев Гагов, д.м.
13. Гл. ас. д-р Цветелина Николова Канлиева, д.м.
14. Гл. ас. д-р Димо Красимиров Неделчев, д.м.
15. Гл. ас. д-р Габриела Росенова Кирова, д.м.
16. Гл. ас. д-р Мирослав Стойков Стойков, д.м.
17. Ас. д-р Йорданка Донкова Шекерова
18. Ас. д-р Гергана Ангелова Георгиева
19. Ас. д-р Елина Владимирова Тодорова
20. Ас. д-р Марияна Георгиева Димитрова
21. Ас. д-р Ива Йорданова Йорданова
22. Ас. д-р Михаил Радославов Бъчваров
23. Ас. д-р Аксебер Айханов Мехмедов
24. Ас. д-р Ангелина Георгиева Шишманидова

АНОТАЦИЯ:

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО - 2 СЕМЕСТЪРА

Целта на обучението на студентите по Зъбна морфология, оклузия и функция на челюстите е изучаването на зъбната морфология, оклузия, функция и биомеханиката на челюстите. Функционална характеристика на дъвкателния апарат.

Учебните занятия са разпределени както следва по семестри:

Първи семестър

Зъбна морфология, оклузия и функция на челюстите

Рисуване и моделиране на зъби.

Втори семестър

Зъбна морфология, оклузия и функция на челюстите

Моделиране на зъби в реален размер от восък върху учебни модели.

След края на втори семестър полагане на **практически изпит моделаж** на зъби от восък един квадрант за 8 учебни часа.

След успешно полагане на изпита се преминава към полагане на **изпит теория** върху преподавания материал за двата семестъра.

УПРАЖНЕНИЯ І КУРС (І СЕМЕСТЪР)

№	Тема	Бр. часа
1	Рисуване на зъби в утросен размер. Последователност, изисквания, пособия. Семинар върху структура на постоянни зъби.	2
2	Семинар върху морфологията, структурата и функционалните особености на фронталните зъби. Рисунки на резците.	2
3	Приемане на рисунки на резци.	2
4	Семинар върху морфологията, структурата и функционалните особености на кучешки зъби. Рисунки на кучешки зъби.	2
5	Приемане на рисунки на кучешки зъб.	2
6	Семинар върху морфологията, структурата и функционалните особености на премоларите. Рисунки на премолари.	2
7	Приемане на рисунките на премолари	2
8	Семинар върху морфологията, структурата и функционалните особености на моларите. Рисунки на молари.	2
9	Приемане на рисунки на моларите.	2
10	Капково - восьъчна моделажна техника по П.К.Томас. Оклузален компас Капково - восьъчна моделажна техника – възходящ восьъчен моделаж - малка и голяма гипсова плочка.	2
11	Отливане на работни модели. Включване на моделите в артикулатор.	2
12	Колоквиум.	2
13	Подготовка на моделите за моделиране на дъвкателните повърхности в естествена големина.	2
14	Предаване на практическата работа. Колоквиум - Поправка	2
15	Разпознаване на естествени зъби. Предаване на практическата работа. Заверка на семестъра.	2
	КРАЙ НА ПЪРВИ СЕМЕСТЪР	30 уч. ч.

ЛЕКЦИИ I КУРС (I СЕМЕСТЪР) И II СЕМЕСТЪР

№	Тема	Бр. часа
1	Предмет на протетичната дентална медицина. Развитие на протетичната дентална медицина – кратък исторически преглед.	1
1	Орофациален комплекс. Лицево - челюстна област и дъвкателен апарат.	1
2	Филогенетична еволюция на дъвкателния апарат и лицево - челюстната област.	1
2	Онтогенетично развитие. Развитие и прорязване на зъбите – теории.	1
3	Зъби. Равнини и страни за означение и ориентиране на зъбите. Функционални зъбни групи. Зъбни формули. Размери на зъбите.	1
3	Морфология на зъбите – общи особености. Цвят на зъбите. Морфология на млечните зъби. Срокове за пробив и развитие. Белези за разпознаване на зъбите.	1
4	Морфология на постоянните резци.	1
4	Морфология на кучешките зъби.	1
5	Морфология на малки горни кътници	1
5	Морфология на малки долни кътници	1
6	Морфология на големите горни кътници.	1
6	Морфология на големите долни кътници.	1
7	Анатомично и функционално моделиране с восък на зъбни коронки в естествена големина.	2
8	Оклузия и артикулация. Видове захватки.	1
	КРАЙ НА ПЪРВИ СЕМЕСТЪР	15 уч. ч.

УПРАЖНЕНИЯ І КУРС (ІІ СЕМЕСТЪР)

№	Тема	Бр. часа
1	Моделиране на горни фронтални зъби /анатомичен моделаж/.	4
2	Моделиране на долни фронтални зъби /функционален моделаж/.	4
3	Моделиране на горни премолари.	4
4	Моделиране на долни премолари.	4
5	Моделиране на горни молари.	4
6	Моделиране на долни молари.	4
7	Приемане на моделираните дъвкателни повърхности.	4
8	Подготовка на моделите за второ моделиране.	4
9	Второ моделиране на горна зъбна редица.	4
10	Второ моделиране горна зъбна редица.	4
11	Второ моделиране долна зъбна редица.	4
12	Второ моделиране долна зъбна редица	4
13	Колоквиум	4
14	Приемане и бележки по моделираните зъби. Поправка на колоквиум.	4
15	Предаване на практическата работа. Заверка на семестъра	4
	КРАЙ НА ВТОРИ СЕМЕСТЪР	60 уч. ч.
	Общо	90 уч. ч.

ЛЕКЦИИ I КУРС (II СЕМЕСТЪР)

№	Тема	Бр. часа
1	Функционална анатомия на дъвкателния апарат. Устна кухина.	1
1	Кости на дъвкателния апарат: горна и долна челюст. Дъвкателни и мимически мускули. Слюнчни жлези.	1
2	Долночелюстна става. Функционална анатомия. Видове основни движения. Основни позиции. Физиологичен покой.	1
2	Биомеханика на дъвкателната артикулация. Артикулационни цикли, дъвкателни цикли.	1
3	Компенсаторни криви - изразяване и значение.	1
3	Средства, възпроизвеждащи движенията на долната челюст, базирани на теориите оклузия (Bonwil, Hall, Monson, Gysi).	1
4	Артикулатори, основни принципи на работа. Класификация на артикулаторите.	1
4	Арконови и неарконови артикулатори. Методи за регистрация на движенията на долната челюст.	1
5	Феномен на Christensen, графична регистрация на движенията на долна челюст.	1
5	Лицеви дъги. Пантограф, еволюция на средствата за регистрация и на лицевите дъги.	1
6	Механични и дигитални средства за регистрация на движенията на долната челюст и трансфериране на основните параметри.	2
7	Вродени и придобити увреждания на твърдите зъбни тъкани. Атриция и абразия.	1
7	Анатомични и функционални изменения на лицевочелюстната област след частично и пълно обеззъбяване.	1
8	Дизайн на усмивката, принципи за планиране на реконструкции в естетичната зона. "Златно правило" и „божествени“ пропорции. Избор на цвят. Правила за определяне на цвят.	1
	КРАЙ НА ВТОРИ СЕМЕСТЪР	15 уч. ч.
	Общо: ЗА ПЪРВИ И ВТОРИ СЕМЕСТЪР	30 уч. ч.

ПОЛАГАНЕ НА ПРАКТИЧЕСКИ ИЗПИТ МОДЕЛАЖ НА ЗЪБИ ОТ ВОСЪК ЕДИН КВАДРАНТ ЗА 8 УЧЕБНИ ЧАСА. При неуспешно представяне на студента не се допуска до устен изпит.

Полагане на теоретичен изпит по дисциплината ЗЪБНА МОРФОЛОГИЯ, ОКЛУЗИЯ И ФУНКЦИЯ НА ЧЕЛЮСТИТЕ.

Литература:

1. Лекционен материал
2. Шилинбърг Хърбърт, Основи на неснемасмите зъбни протези, 2001. медицинско издателство „Шаров“
3. Peter E. Dawson, Functional Occlusion From TMJ to Smile Design-, Mosby Elsevier, 2007
4. Woelfels DENTAL ANATOMY 8th Edition 2012
5. Buddy D. Ranter, Allan S. Hoffman. Biomaterials Science
6. Ralph Phillips. Science of Dental Materials
7. William O'Brien. Dental Materials and Their Selection
8. Glossary of Prosthodontic Terms

КОНСПЕКТ
ЗЪБНА МОРФОЛОГИЯ, ОКЛУЗИЯ И ФУНКЦИЯ НА ЧЕЛЮСТИТЕ
2026 / 2027

1. Орофациален комплекс. Устна кухина, устни, бузи. Меко и твърдо небце, слюнчни жлези език.
2. Кости на дъвкателния апарат – функционална структура.
3. Функционална анатомия на долночелюстната става.
4. Дъвкателни и мимически мускули – функционална анатомия.
5. Зъби – видове съзъбия. Части и строеж на зъба. Пародонт – строеж и функции.
6. Пробив на зъбите и оформяне на временно и постоянно съзъбие. Развитие и теории за пробива на зъбите. Разпознаване на зъби.
7. Зъбни редици и зъбни групи. Равнини за ориентиране на зъбите. Части и страни на зъбите. Зъбни формули.
8. Морфология на постоянните резци.
9. Морфология на постоянните кучешки зъби.
10. Морфология на постоянните горни премолари.
11. Морфология на постоянните долни премолари.
12. Морфология на постоянните горни молари.
13. Морфология на постоянните долни молари.
14. Биомеханика на дъвкателния апарат. Биомеханика на пародонта. Дъвкателни сили. Оклюзално налягане.
15. Дъвкателно звено. Дъвкателен рефлекс. Функционално механично равновесие на пародонта.
16. Биомеханика на дъвкателната артикулация. Артикулационни цикли. Дъвкателни цикли.
17. Основни позиции на долната челюст. Физиологичен покой. Оклузия. Артикулация. Захапки – видове.
18. Движения на долната челюст. Теоритични постановки за комбинираните движения.
19. Възрастови и функционални изменения на дъвкателния апарат. Атриция и абразия, ерозия.
20. Възрастови и функционални изменения на зъбодържащия апарат. Изменения след частично и пълно обеззъбяване.

Програмата е актуализирана на Заседание № 64 / 22.05.2026 г. на Катедрен съвет на Катедра „Дентално материалознание и протетична дентална медицина“, Факултет Дентална медицина, Медицински университет – Варна.

Ръководител Катедра ДМПДМ:

/Проф. д-р Марио Милков, д.м./

